

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.** proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice Litoměřice,** se sídlem Veitova 1, Litoměřice, adresa pro doručování: P. O. BOX 79, Litoměřice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 2. 10. 2018, č. j. 15 A 153/2018 - 12,

takto:

I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá.**

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Ústí nad Labem domáhal zrušení rozhodnutí ředitele žalované ze dne 9. 7. 2018, č. j. VS-2409-8/ČJ-2018-801440, kterým byla odložena žádost žalobce o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, z důvodu nezaplacení úhrady nákladů za mimořádně rozsáhlé vyhledávání požadovaných informací. Současně s podáním žaloby žalobce požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Krajský soud shora uvedeným usnesením návrh žalobce na ustanovení zástupce zamítl. Dospěl k závěru, že žalobce nesplňuje předpoklady pro ustanovení zástupce z řad advokátů, a sice proto, že to není nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. Shledal, že žaloba zejména obsahuje veškeré povinné náležitosti, z jejího textu je zřejmé, čeho se žalobce domáhá, jsou srozumitelně vymezeny projednatelné žalobní body a z celkové kvality žaloby a argumentace je zřejmá dostatečná erudice žalobce k uplatnění jeho práv.

II.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu včasnou kasační stížností. Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud měl vyhovět jeho žádosti o ustanovení zástupce. Své postavení ve výkonu trestu odnětí svobody považuje za diskriminační, neboť, na rozdíl od žalované, nemá možnost použít při přípravě žaloby aktuální judikaturu a odbornou literaturu. Stěžovatel uvedl, že má dlouholetou advokátní praxi, ale nevyhovující podmínky ve výkonu trestu odnětí svobody mu brání užít účinnou procení obranu proti žalované. V kasační stížnosti stěžovatel rovněž požádal o osvobození od soudních poplatků spojených s podáním kasační stížnosti a o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení.

III.

[4] Žalovaná ve vyjádření navrhla zamítnutí kasační stížnosti i zamítnutí současně podaných žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků i o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Uvedla, že soudní poplatky plní regulační funkci, a že v nynějším případě by právě takto měly působit. Doplnila, že stěžovatel disponuje právnickým vzděláním, a není důvod mu ustanovovat zástupce z řad advokátů. Poukázala i na to, že stěžovatel má přístup do knihovny, ve které je umístěna i odborná právní literatura, a dále si může objednat jakoukoliv právnickou publikaci.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19 (podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek) netrval na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku (srov. rozsudky ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63 atd.).

[6] Přestože zastoupení není v předmětné věci obligatorní, stěžovatel o ustanovení zástupce požádal. Pokud by stěžovatel splňoval zákonné podmínky, Nejvyšší správní soud by mu zástupce ustanovil. Proto o tomto návrhu kasační soud rozhodl. Podle § 35 odst. 9 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) se pro rozhodnutí o ustanovení zástupce vyžaduje kumulativní splnění dvou podmínek, a to jednak splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, jednak též nezbytná potřeba takového zastoupení k ochraně práv účastníka řízení. Nejvyšší správní soud neshledal především splnění druhé nutné podmínky pro ustanovení zástupce, tedy jeho nezbytnost k ochraně práv stěžovatele. Kasační stížnost má požadované základní náležitosti, je zřejmé, čeho se jí stěžovatel domáhá; přitom v předmětné věci se jedná o posouzení nikterak komplikované otázky, o které soud může rozhodnout na základě podané kasační stížnosti a podkladů

obsažených ve spise, aniž by bylo třeba za tímto účelem stěžovateli ustanovovat zástupce. Za této situace tedy Nejvyšší správní soud návrh na ustanovení zástupce výrokem I zamítl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 As 79/2018 - 11).

[7] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Kasační soud předesílá, že v řízení o žalobě není zastoupení advokátem povinné. Dle soudního řádu správního je však možné, aby byl účastníku řízení zástupce ustanoven, a to za současného splnění čtyř předpokladů (§ 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 téhož zákona): 1) je podán návrh na ustanovení zástupce, 2) podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, 3) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a 4) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv (srov. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19).

[10] Spornou v posuzované věci je otázka, zda byla v případě stěžovatele v řízení před krajským soudem naplněna čtvrtá z výše uvedených podmínek, tedy zda bylo ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně stěžovatelových práv.

[11] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že ustanovení zástupce nebylo nezbytně potřebné pro ochranu práv stěžovatele v řízení o žalobě. Stěžovatel byl schopen zformulovat správní žalobu splňující všechny nezbytné náležitosti po formální i obsahové stránce a svou schopnost orientovat se v právním řádu (jakožto bývalý advokát) prokázal kromě sepsání řádné žaloby rovněž tím, že se sám obrátil na Nejvyšší správní soud včasnou a bezvadnou kasační stížností. Schopnost stěžovatele vystupovat v řízení před krajským soudem samostatně potvrzuje i skutečnost, že stěžovatel v současnosti vede několik soudních a správních řízení obdobného charakteru jako v dané věci, v jejichž rámci své schopnosti řádně hájit svá práva a formulovat žalobní nároky konzistentně osvědčuje. K danému závěru ve skutkově podobných věcech srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2018, č. j. 4 As 274/2018 - 18, ze dne 27. 9. 2018, č. j. 4 As 275/2018 - 14, ze dne 11. 10. 2018, č. j. 4 As 268/2018 - 18, či nedávný rozsudek ze dne 17. 10. 2018, č. j. 6 As 320/2018 - 30, ve kterém se soud zabýval obdobnou kasační stížností stěžovatele. V této souvislosti nelze přehlédnout ani vyjádření žalované. Z hlediska potřeby ochrany práv účastníka řízení je nadto klíčová obsahová a formální úroveň návrhu (žaloby), neboť právě formulace návrhu (žaloby) klade na účastníka řízení po odborné stránce největší nároky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64 a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 1 As 312/2017 - 12).

[12] Krajský soud tedy nepochybil, zamítl-li napadeným usnesením návrh stěžovatele na ustanovení zástupce.

[13] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud výrokem II zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] Ve věci Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

[15] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, jíž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože jí v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. listopadu 2018

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu